

Gemeente Den Haag

Retouradres: Postbus 12 600, 2500 DJ Den Haag

de gemeenteraad

Uw brief van

Uw kenmerk

Ons kenmerk

rm 2008.281 - DSO/2008.1184

RIS 160020

Doorkiesnummer

070 - 35 35000

E-mailadres

Aantal bijlagen

1

Datum

16 december 2008

Onderwerp

resultaten pilot vermindering huisuitzettingen
en vervolgaanpak.

Hierbij informeren wij u over de resultaten van de pilot vermindering huisuitzettingen. Deze pilot liep in 2006 en 2007 en is uitgevoerd in het stadsdeel Laak en de wijk Morgenstond. In augustus 2007 is de pilot afgerond met een evaluatie. Dit onderzoek is uitgevoerd door het onderzoeksbureau Research voor Beleid (zie bijlage). De bevindingen uit het rapport zijn aangevuld met de ervaringen die in de periode erna zijn opgedaan.

Aanleiding voor de pilot was een motie van de Haagse Stadspartij (oktober 2004). In vervolg hierop heeft onderzoek plaats gevonden naar de aanpak van huisuitzettingen in andere steden. Hieruit blijkt dat Den Haag in tegenstelling tot andere steden geen model kent waarin de verantwoordelijkheden van alle partijen rond een huisuitzetting zijn vastgelegd. Op grond van deze bevindingen is het Haagse model voor de aanpak van het verminderen van huisuitzettingen ontwikkeld. Dit model is in de vorm van een pilot in de wijk Morgenstond en stadsdeel Laak beproefd. Hierover bent u geïnformeerd via de kadernotitie vermindering huisuitzettingen (RIS 132722).

Doel van de pilot was achterhalen in hoeverre de inzet van een multidisciplinair team (MDT) bijdraagt aan vermindering van het aantal huisuitzettingen. Het MDT wordt pas ingeschakeld als er een vonnis tot ontbinding van de huurovereenkomst en uitzetting is uitgesproken. Als streefwaarde gold dat in 2006 het aantal huisuitzettingen als gevolg van de interventies in deze fase met de helft wordt verminderd ten opzichte van 2004 en 2005.

Inlichtingen bij

Postadres: Postbus 12 600, 2500 DJ Den Haag
Bezoekadres: Spui 70, Den Haag
Internetadres: www.denhaag.nl

Telefoon: 070 - 35 35000
Fax: 070 - 35 32782

De pilot vermindering huisuitzettingen

De pilot is uitgevoerd in de periode maart 2006 tot en met februari 2007 in de wijk Morgenstond en in het stadsdeel Laak. Kern van de pilot vormt de inzet van Multidisciplinaire Teams (MDT) waar corporaties huurders kunnen aanmelden die met uitzetting worden bedreigd (in de vorm van een vonnis tot huisuitzetting).

Het MDT probeert de uitzetting vervolgens te voorkomen door de huurder een passend hulpaanbod (betalingsregeling, vorm van schuldhulpverlening of begeleiding) aan te bieden. Het MDT bestaat uit vertegenwoordigers van de woningcorporaties, de GGD, de gemeentelijke Kredietbank (GKB), het Algemeen Maatschappelijk werk (AMW) en Parnassia. Naast het MDT heeft een projectgroep gefunctioneerd, die het project begeleidde op beleidsmatige zaken.

In afwachting van besluitvorming over een eventueel vervolg is het werk in de MDT's door personele inzet van de betrokken partijen in beperkte vorm en met incidentele middelen van de gemeente in 2007 en 2008 voortgezet vanwege de overtuiging van betrokken partijen dat de inzet van de MDT's duidelijk bijdraagt aan de vermindering van huisuitzettingen. In 2008 hebben de leden van het MDT de personele inzet voortgezet in afwachting van een formele beslissing over het vervolg.

De conclusies van de pilot

In het rapport wordt een aantal conclusies geformuleerd. Deze zijn aangevuld met de ervaringen die in de daaropvolgende periode zijn opgedaan met de werkwijze van de MDT's.

1. a huurders die worden behandeld door een MDT, worden minder vaak uitgezet, dan zij die geen ondersteuning hebben geaccepteerd. Dit positieve effect van de pilot was helaas na een jaar nog niet statistisch te onderbouwen op wijkniveau.
Met de pilot hebben we beoogd het aantal huisuitzettingen in 2006 te halveren ten opzichte van eerdere jaren. Deze doelstelling blijkt te ambitieus te zijn geweest. Een vermindering van 50% was niet realistisch. Uit de dossiers van het MDT blijkt wel dat huurders die bij het MDT zijn aangemeld en begeleiding hebben geaccepteerd, minder vaak zijn uitgezet dan huurders die geen ondersteuning hebben gekregen.
In de tussenevaluatie van het Plan van Aanpak MO/OGGZ 2006-2010 "Den Haag onder Dak" (november 2008) wordt een dalende trend beschreven. Het aantal huisuitzettingen in 2007 is ten opzichte van 2005 gedaald met 39%. In vergelijking met de andere drie grote steden scoort Den Haag goed op de vermindering van het aantal huisuitzettingen. Samen met Utrecht voldeed Den Haag aan de gestelde eis van 30% (Monitor Plan van aanpak maatschappelijke opvang, rapportage 2007, Trimbos-instituut 2008).
 - b. bepaalde categorieën huurders worden vaker uitgezet dan anderen, o.a. mannen vaker dan vrouwen, de leeftijdsgroep 21-30 jaar vaker dan overige leeftijdsgroepen, alleenstaanden vaker dan niet-alleenstaanden, huishoudens zonder kinderen vaker dan met, huurder die minder dan 5 jaar huren vaker dan meer dan 5 jaar.
2. Ruim de helft van de bij de pilot aangemelde huurders heeft de aangeboden zorg geaccepteerd. Zij kregen vooral financiële dienstverlening.

3. Gewenste neveneffecten zijn niet in alle gevallen waarneembaar.
De pilot beoogde eveneens een bijdrage te leveren aan de vermindering van huisuitzetting ten gevolge van pure woonoverlast. Dit effect kon in de pilot niet worden waargenomen omdat deze huisuitzettingen niet in de MDT's zijn behandeld. Jaarlijks worden slechts enkele vonnissen (per corporatie) wegens woonoverlast uitgesproken. Woonoverlast en de behandeling ervan zijn binnen zowel de corporaties als de gemeente op een andere wijze georganiseerd. Het behandelen van huisuitzetting door pure woonoverlast vraagt hierdoor extra (personele) organisatie. Daarnaast is in de periode voor het vonnis al een multidisciplinaire aanpak door de woningcorporaties ingezet die in deze gevallen tot de gezamenlijke conclusie heeft geleid dat huisuitzetting onontkoombaar is om een einde te maken aan de overlast.
4. Een jaar na aanvang van de pilot was er een goede basis gelegd. Ook op dit moment beschouwen de betrokken partijen de samenwerking in de MDT's als waardevol. Door deze goede onderlinge relaties wordt snel contact gelegd en effectief gehandeld.
5. Deelnemende partijen zien de volgende aandachtspunten voor een eventueel vervolg van de pilot.
 - Huurders worden pas na vonnis tot uitzetting bij het MDT gemeld. Vooral de hulpverlenende instanties vinden dit erg laat in het huisuitzettingproces omdat de schulden van de huurder gaande weg toenemen en zo tot een belemmering kunnen leiden in het schuldregelingstraject.
 - Door capaciteitsgebrek zijn er bij sommige organisaties periodiek lange wachttijden opgetreden. Dit werkt vertragend op het zorgtraject van cliënten. Ook de GGD blijft hierdoor gedurende een langere periode de casemanager van een huurder waardoor de werkdruk van de GGD extra wordt belast. Potentiële cliënten zijn als gevolg van de hoge werkdruk bij de GGD in toenemende mate niet thuis bezocht, maar schriftelijk en/of telefonisch benaderd. De persoonlijke benaderingswijze vergroot juist de kans van slagen volgens alle betrokkenen. Corporaties verwachten dat een gezamenlijke aanpak van GGD en GKB van de huisbezoeken de slagingskansen verder zullen vergroten
 - Corporaties hebben in het begin van de pilot niet alle ontruimingsvonnissen gemeld waardoor bepaalde huurders geen zorgtraject is aangeboden. De hulpverlenende instanties vinden het echter van belang dat de gehele doelgroep van de pilot wordt aangemeld, zodat eventuele kansen om deze huurders naar het hulpverleningscircuit te leiden niet worden gemist.

Voorbeeldcase van een huurder die niet door de corporatie is aangemeld:
Een jonge man die moedwillig zijn huur niet heeft betaald. Na het ontruimingsvonnis is de man met de noorderzon verdwenen.

 - Corporaties en hulpverlenende instanties verschillen van mening over wanneer een traject beëindigd mag worden. Hiervoor zijn geen criteria opgesteld.
6. De partijen zijn (zeer) betrokken bij de doelgroep. De noodzaak huisuitzettingen zoveel mogelijk te voorkomen wordt door alle partijen gedeeld. Dit vormt een belangrijke basis voor verdere samenwerking.

Naast conclusies staat er in het rapport een aantal aanbevelingen:

- Overweeg de pilot met een jaar te verlengen, waarbij een aantal aandachtspunten in acht moet worden genomen;
- Behoud en versterk de preventieve activiteiten van de corporaties;
- Herbevestig de afspraak over aanmelding bij de MDT's of ontwikkel hiervoor nieuwe criteria;
- Ontwikkel meer mogelijkheden voor maatwerk;
- Streef naar een snellere verdeling van casemanagement onder de verschillende partijen;
- Maak gezamenlijk afspraken over de beëindiging van dossiers;
- Registreer meer data en doe dit op solide uniforme wijze;
- Behoud verbeterde samenwerking.

Onze bevindingen

Wij onderschrijven de conclusies van het onderzoeksbureau, namelijk dat het Haagse model een positieve bijdrage heeft geleverd aan het verminderen van het aantal huisuitzettingen in Morgenstond en Laak, en onderschrijven de aanbevelingen op hoofdlijnen. Daarnaast waarderen we in het bijzonder de grote betrokkenheid van partijen en onderschrijven we de conclusie van de onderzoekers dat de pilot en het vervolg een goede basis vormt om gezamenlijk verder te werken aan het verminderen van het aantal huisuitzettingen in Den Haag.

Voor de aanpak van financiële en sociale problematiek van de huurders heeft de pilot het besef opgeleverd dat met een vroegtijdig, consequent en gericht ingrijpen via een MDT veel ellende voor de huurder, de corporatie en de maatschappij is te voorkomen. We hebben mede op basis van de ervaringen in de pilot voldoende inzicht in de in te zetten instrumenten en willen dan ook deze aanpak, het Haagse model, voortzetten in aangepaste vorm.

Om tot een vervolgaanpak te komen, hebben wij verschillende gesprekken met de corporaties gevoerd. Uit deze gesprekken blijkt dat zij net als wij met maximale inzet het aantal huisuitzettingen zo minimaal mogelijk willen houden. Allen onderschrijven dat zij niet alleen het aantal huisuitzettingen kunnen verminderen, maar dat dit samenwerking met anderen behoeft. Alle corporaties zien de meerwaarde van het Haagse model. Als het Haagse model beleid wordt, behoeft het volgens de corporaties op een aantal punten verbetering (zie conclusies).

Voorstel voor vervolg

Voor het vervolg van de pilot is de inrichting van Den Haag opMaat bij de dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid een belangrijke ontwikkeling. Binnen Den Haag opMaat gaan multidisciplinaire teams werken aan integrale dienstverlening. Dit betreft in de eerste plaats de producten en diensten die Den Haag opMaat zelf levert (financiële dienstverlening, juridische hulpverlening, inburgering, voorzieningen gehandicapten en huishoudelijke verzorging). Daarnaast beoogt Den Haag opMaat burgers met complexe problemen van dienst te zijn door andere diensten en organisaties te betrekken bij de dienstverlening. De multidisciplinaire aanpak voor het verminderen van huisuitzettingen sluit naadloos aan bij de uitgangspunten van Den Haag opMaat. Dit biedt de mogelijkheid om de multidisciplinaire aanpak van de pilot vermindering huisuitzettingen aan de structuur van Den Haag opMaat toe te voegen. Ook de betrokkenheid van en de samenwerking met de stadsdeelorganisatie wordt bij de verdere uitwerking van de aanpak door Den Haag opMaat meegenomen. Daarmee kan ook tegemoet worden gekomen aan een aantal kwetsbaarheden die zijn geconstateerd bij de aanpak tot nu toe. Wij stellen dan ook voor de pilot om te zetten in regulier beleid binnen de multidisciplinaire werkwijze van Den Haag opMaat.

Door de dienstverlening bij dreigende huisuitzettingen in verband met schulden onder te brengen in Den Haag opMaat ontstaat een duidelijke structuur, waarvan de projectgroep heeft geconstateerd dat daar behoefte aan bestaat. Bovendien wordt daarmee het belang benadrukt van de rol van financiële dienstverlening, waarvan in de pilotperiode is geconstateerd dat deze van groot belang is. Voor het ordenen van de financiën van de klant zijn binnen Den Haag opMaat verschillende instrumenten beschikbaar. Naast individuele hulp door een admonmedewerker, kan een klant doorverwezen worden naar een workshop "papieren ordenen" (collectieve bijeenkomst). Beide werkwijzen hebben de intentie om een schuldenaar met een geordende administratie aan het proces van financiële dienstverlening te laten starten. Deze werkwijze impliceert dat de huidige rol van de casemanager GGD (eerste contactpunt voor corporaties en eerste intake van cliënten) door Den Haag opMaat wordt overgenomen. GGD/CCP (centraal Coördinatie Punt) zal in de toekomst via het multidisciplinaire overleg betrokken blijven voor zorgverlening voor sociaal kwetsbare cliënten.

Fasering

De eerste fase van de doorontwikkeling zal gericht zijn op het versterken van de samenwerking in de multidisciplinaire teams en op de overdracht naar Den Haag opMaat. Wij stellen ons voor dat Den Haag opMaat vanaf 1 april 2009 de coördinatie van de multidisciplinaire teams overneemt. Tot die tijd blijft de GGD nog het voortouw vervullen in de multidisciplinaire teams. Den Haag opMaat is daarin vertegenwoordigd door de inzet van medewerkers financiële dienstverlening. We willen de aanpak in eerste instantie beperken tot de gebieden van de pilot, te weten het stadsdeel Laak en de wijk Morgenstond. Daar waar in incidentele gevallen sprake is van financiële dienstverlening bij problematische schulden in combinatie met huurachterstanden is er vanuit de werkwijze van Den Haag opMaat geen beletsel om in de eerste fase al een multidisciplinaire aanpak toe te passen.

Na de periode van een jaar kunnen, in de tweede fase de multidisciplinaire teams worden ingeschakeld bij huurschulden in de preventieve fase (vóór het vonnis). Medio 2009 of begin 2010 wordt het Bureau Krediet Registratie (BKR) (waar alle leningen van banken, postorderbedrijven, e.d. geregistreerd staan) uitgebreid tot Landelijk Informatiesysteem Schulden (LIS) waarin ook o.a. de woningbouwcorporaties en energieleveranciers achterstanden kunnen doorgeven. De mogelijkheden die dit biedt om financiële problemen eerder te signaleren en aan te pakken zullen worden betrokken bij de overwegingen om deze derde fase vorm te geven. Vanuit Den Haag opMaat wordt ook nu in geval van huurschulden (ook als deze burgers via een andere manier bij Den Haag opMaat in behandeling zijn gekomen) actief contact gezocht met de corporaties. Andersom zijn de corporaties zelf ook actief om bij ontstane huurachterstanden verdere verschuldiging te voorkomen. Deze tweede fase kan gestart worden binnen Morgenstond en Laak.

Als blijkt dat de methodiek goed werkt, zal in de derde fase de aanpak geografisch uitgerold worden. Deze fase kan van start gaan nadat de verbeterpunten uit de eerdere fases zijn gerealiseerd.

Om het proces van inbedding en uitrol te begeleiden wordt een projectleider aangesteld, aangestuurd door de directeur Den Haag opMaat. Een projectgroep, waar ook de corporaties deel van uit maken, heeft tot taak de projectleider te adviseren en onderling de uitvoering af te stemmen voor Morgenstond en Laak. Daarnaast gaat de projectleider na hoe de werkwijze verder kan worden ontwikkeld en hoe en onder welke budgettaire voorwaarden deze verbreed kan worden naar de hele stad.

